

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2019.9.20.
COM(2019) 432 final

2019/0204 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, és másrészről a Marokkói Királyság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodással létrehozott Társulási Bizottságban az említett megállapodást módosító, levélváltás formájában létrejött megállapodás hatásának értékelése céljából folytatott információcseréről az Európai Unió által képviselendő álláspont meghatározásáról

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT TÁRGYA

E javaslat tárgya az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, és másrészről a Marokkói Királyság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodással¹ létrehozott Társulási Bizottságban az Unió nevében képviselendő álláspont meghatározásáról szóló határozat, tekintettel egy, a Marokkóval folytatott információcseréről szóló határozat tervezett elfogadására, amelynek célja az említett megállapodást módosító, 2018. október 25-én levélváltás formájában létrejött megállapodás² hatásának értékelése

2. A JAVASLAT HÁTTERE

2.1. Az EU–Marokkó társulási megállapodás

Az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, és másrészről a Marokkói Királyság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodás (a továbbiakban: társulási megállapodás) az ipari, mezőgazdasági és halászati termékek kereskedelmére alkalmazott kölcsönös vámliberalizáció alapján szabadkereskedelmi térséget hozott létre az Európai Unió és Marokkó között. Az így létrejövő szabadkereskedelmi térség rendkívül széles körű kedvezményes hozzáférést biztosít Marokkó számára az uniós piachoz. A megállapodás 2000. március 1-jén hatályba lépett.

A Tanács a 2019. január 28-i (EU) 2019/217 határozattal³ jóváhagyta az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Marokkói Királyság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodás 1. és 4. jegyzőkönyvének módosításáról szóló, az Európai Unió és a Marokkói Királyság között levélváltás formájában létrejött megállapodás megkötését, amelynek célja az volt, hogy a társulási megállapodás által biztosított vámkedvezmények a Nyugat-Szaharából származó termékekre is kiterjedjenek.

2.2. Az EU–Marokkó Társulási Bizottság

Az EU–Marokkó Társulási Bizottság a társulási megállapodás által létrehozott és a megállapodás végrehajtásáért felelős szerv. A megállapodás igazgatása tekintetében döntéshozatali hatáskörrel is rendelkezik. A Társulási Bizottság a Felek közös egyetértésével fogadja el határozatait. Az ülések közötti időszakban mindkét Fél egyetértésével írásbeli eljárás keretében is hozhat határozatokat.

2.3. Az EU–Marokkó Társulási Bizottság tervezett jogi aktusa

Az EU–Marokkó Társulási Bizottságnak határozatot kell elfogadnia (a továbbiakban: tervezett jogi aktus) a Tanács által 2019. január 28-án jóváhagyott megállapodás hatásának vizsgálatára vonatkozó szabályokról, különös tekintettel a fenntartható fejlődésre kifejtett hatásokra, nevezetesen az érintett népesség számára biztosított előnyök és a nyugat-szaharai természeti erőforrások kiaknázása tekintetében. Az aktus elfogadására legkésőbb két hónappal e megállapodás hatálybalépését követően kerül sor.

A tervezett jogi aktus célja, hogy meghatározza a módoszatait a Felek közötti információcserének, amely lehetővé teszi a hatásértékelést a társulási megállapodásban meghatározott vámkedvezményeknek a nyugat-szaharai termékekre való kiterjesztése tekintetében.

¹ HL L 70., 2000.3.18., 2. o.

² HL L 34., 2019.2.6., 4. o.

³ HL L 34., 2019.2.6., 1. o.

A tervezett jogi aktus a Felekre nézve kötelező lesz, a megállapodás 83. cikke (2) bekezdésének megfelelően, amely szerint: „A határozatokat a felek közös megegyezéssel fogadják el, és azok kötelezőek a felekre nézve, akiknek meg kell hozniuk a határozatok végrehajtásához szükséges intézkedéseket.”

3. AZ UNIÓ ÁLTAL KÉPVISELENDŐ ÁLLÁSPONT

A társulási megállapodás hatálybalépése óta a megállapodásban előírt kereskedelmi kedvezményeket ténylegesen alkalmazták a Nyugat-Szaharából mint önkormányzattal nem rendelkező területéről származó termékekre. A C-104/16 P. sz. ügyben 2016. december 21-én hozott ítéletében⁴ az Európai Unió Bírósága kimondta, hogy az Unió és Marokkó között létrejött társulási megállapodás nem alkalmazandó Nyugat-Szaharára.

Ezért a társulási megállapodásban és jegyzőkönyveiben előírt kereskedelmi kedvezményeknek a Nyugat-Szaharából származó termékekre való tényleges alkalmazási gyakorlata nem folytatódhatott tovább. Ugyanakkor az Európai Unió és Marokkó közötti kétoldalú megállapodások bizonyos feltételek mellett Nyugat-Szaharára is kiterjeszthetők, amennyiben erre megfelelő jogalap létezik.

A Tanács 2017. május 29-én felhatalmazta a Bizottságot arra, hogy kezdeményezzen tárgyalásokat annak érdekében, hogy jogalapot biztosítson a Nyugat-Szaharából származó termékek kedvezményben részesítéséhez, és tárgyalási irányelveket fogadott el. 2017-ben két tárgyalási fordulóra került sor. A tárgyalóküldöttség vezetői 2018. január 31-én parafálták a megállapodástervezetet. A megállapodást a Felek 2018. október 25-én írták alá. A Tanács – az Európai Parlament jóváhagyását követően – 2019. január 28-án elfogadta az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Marokkói Királyság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodás 1. és 4. jegyzőkönyvének módosításáról szóló, az Európai Unió és a Marokkói Királyság között levélváltás formájában létrejött megállapodás megkötéséről szóló határozatot, amely megteremtette a jogalapot arra, hogy a Nyugat-Szaharából származó termékek a marokkói termékekkel azonos vámkedvezményekben részesülhessenek.

A társulási megállapodás érintett jegyzőkönyveinek módosítása azt is lehetővé teszi, hogy az uniós vámkedvezmények biztosítása a helyi lakosság számára jelentkező előnyök értékelésén és az emberi jogok tiszteletben tartásán alapuljon.

A Tanács által a 2017. május 29-én elfogadott tárgyalási irányelvekben megfogalmazott kérésnek megfelelően a Bizottság szolgálatai értékelték a megállapodásnak a fenntartható fejlődésre kifejtett lehetséges hatásait, nevezetesen az érintett népesség számára jelentkező előnyök, valamint Nyugat-Szahara (a továbbiakban: érintett területek) természeti erőforrásainak kiaknázása tekintetében. Ez az értékelés különösen a Nyugat-Szaharából kiinduló kereskedelmi forgalomra terjed ki, ezen belül is elsősorban a halászati termékekre, a mezőgazdasági termékekre és a foszfátokra. Az értékelés alapját a rendelkezésre álló korábbi adatok elemzése, illetve a jövőre vonatkozó előrejelzés képezte. Az értékelésből az derül ki, hogy az EU–Marokkó társulási megállapodásban előírt vámkedvezmények biztosítása pozitív hatást fejt ki az érintett lakosságra, és ez a hatás várhatóan a jövőben is folytatódik, sőt, fokozódik. A hatásvizsgálat szerepel a Bizottság szolgálatai által az Európai Külügyi

⁴ A Bíróság C-104/16 P. sz., Tanács kontra Front Polisario ügyben 2016. december 21-én hozott ítélete (ECLI:EU:C:2016:973).

Szolgálattal (EKSZ) közösen készített, 2018. június 11-i jelentésben⁵ is, amely ismerteti a vámkedvezményeknek a Nyugat-Szaharából származó termékekre való kiterjesztéséből a nyugat-szaharai lakosságra nézve származó előnyöket, illetve a helyi lakossággal a kérdésben folytatott konzultációt.

A megállapodás által az érintett lakosságra és az érintett területek természeti erőforrásainak kiaknázására kifejtett hatások figyelemmel kísérésének biztosítása érdekében a megállapodás kifejezetten rendelkezik egy olyan megfelelő keretről és eljárásról, amelyek rendszeres információcsere alapján lehetővé teszik a felek számára, hogy a megállapodás végrehajtása során értékeljék annak hatásait. Az Európai Unió és Marokkó megállapodtak arról, hogy az EU–Marokkó társulási megállapodással létrehozott Társulási Bizottság keretében legalább évente egyszer kölcsönösen információkat cserélnek. E javaslat konkrét célja az, hogy a Társulási Bizottság által történő elfogadásuk céljából meghatározza a megállapodásban előírt értékelési eljárásra irányadó konkrét szabályokat.

Az információcsere célja megfelel a bizottsági szolgálatok és az EKSZ fent említett jelentésében foglalt céloknak.

Ami a terület gazdaságára gyakorolt hatást illeti, az eddig rendelkezésre álló információk főként a mezőgazdaságra és a halászatra vonatkoznak, de a kedvezmények minden termékre kiterjednek; ezért információcsere tárgyát képező adatok a nyugat-szaharai tevékenységek alakulásának függvényében változhatnak. Az információcsere egyébként nem korlátozódhat csak a gazdasági szempontokra (a legszorosabb értelmében vett előnyökre), hanem lehetővé kell tennie egy szélesebb körű értékelést is, beleértve olyan szempontokat is, mint a fenntartható fejlődés és a természeti erőforrások kiaknázására gyakorolt hatás.

A megállapodásban előírt információcserén túlmenően Marokkó vállalta, hogy kialakítja a Nyugat-Szaharából származó termékek EU-ba irányuló exportjára vonatkozó statisztikai adatok gyűjtésére szolgáló mechanizmust, mely adatokat havi rendszerességgel bocsátja a Bizottság és a tagállami vámhatóságok rendelkezésére.

Végezetül a 2018. október 25-i megállapodásban szereplő „kölcsönösen” kifejezés utal arra, hogy az információcsere nem egyoldalú. Marokkó ennek megfelelően a meglévő információs rendszerek alapján tájékoztatást kérhet az Európai Uniótól az egyes olyan termékkategóriák előállításáról és kereskedelméről, amelyekhez Marokkónak érdeke fűződik.

Ez a javaslat megfelel az aktuális kereskedelempolitikának. Egyúttal összhangban van az európai szomszédsági politika általános célkitűzéseivel és az Unió Marokkóval kapcsolatos általános politikájával is, amelynek célja, hogy megerősítse a kiemelt partnerséget ezzel az országgal, de ne befolyásolja az Egyesült Nemzetek Szervezete által Nyugat-Szahara vonatkozásában folytatott eljárás kimenetelét.

⁵ Az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Marokkói Királyság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodás 1. és 4. jegyzőkönyvének módosításáról szóló, az Európai Unió és a Marokkói Királyság között levélváltás formájában létrejött megállapodás megkötéséről szóló tanácsi határozatra irányuló javaslatot (COM(2018) 481 final) kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum (SWD(2018) 346 final).

4. JOGALAP

4.1. Eljárási jogalap

4.1.1. Általános elvek

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 218. cikkének (9) bekezdése határozatok elfogadásáról rendelkezik „a megállapodásokkal létrehozott szervezetben az Unió által képviselendő álláspontok kialakítására vonatkozóan, amennyiben az ilyen szervnek joghatással bíró jogi aktust kell elfogadnia, kivéve a megállapodás intézményi kereteit kiegészítő vagy módosító jogi aktusokat”.

A „joghatással bíró jogi aktus” fogalmába beletartoznak a nemzetközi jognak a kérdéses szervet szabályozó szabályai szerint joghatással bíró jogi aktusok. Ezenfelül a fogalom magában foglalja azokat az eszközöket is, melyek a nemzetközi jog szerint nem bírnak kötelező erővel, de „meghatározó módon befolyásolják az uniós jogalkotó által [...] elfogadott szabályozás tartalmát”⁶.

4.1.2. A jelen esetre történő alkalmazás

Az EU–Marokkó Társulási Bizottságot egy megállapodás, jelen esetben az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, és másrészről a Marokkói Királyság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodás hozta létre.

A Társulási Bizottság által elfogadandó jogi aktus joghatással bíró jogi aktus. A megállapodás 83. cikkének megfelelően a tervezett jogi aktus a nemzetközi jog szerint kötelező érvényű lesz.

A tervezett jogi aktus nem egészíti ki és nem módosítja a megállapodás intézményi keretét.

Ezért a javasolt határozat eljárási jogalapja az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése.

4.2. Anyagi jogalap

4.2.1. Általános elvek

Az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése szerinti határozat anyagi jogalapja elsősorban azon tervezett jogi aktus célkitűzésétől és tartalmától függ, amellyel kapcsolatban az Unió által képviselendő álláspont meghatározásra kerül. Amennyiben a tervezett jogi aktus kettős célkitűzést követ, vagy két összetevőből áll, és ezek egyike elsődlegesként vagy döntő jellegűként azonosítható, míg a másik pusztán járulékos jellegű, az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése szerinti határozatot egyetlen jogalapra, azaz az elsődleges, illetve döntő jellegű célkitűzés vagy összetevő által megkövetelt jogalapra kell alapítani.

4.2.2. A jelen esetre történő alkalmazás

A tervezett jogi aktus elsődleges célkitűzése és tartalma a közös kereskedelempolitikával kapcsolatos.

Ezért a javasolt határozat anyagi jogalapja az EUMSZ 207. cikke (3) bekezdése és (4) bekezdésének első albekezdése.

4.3. Következtetés

A javasolt határozat jogalapja az EUMSZ 207. cikke (4) bekezdésének első albekezdése, összefüggésben az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdésével.

⁶ A Bíróság 2014. október 7-i ítélete, Németország kontra Tanács (OIV), C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64. pont.

5. A TERVEZETT JOGI AKTUS KIHIRDETÉSE

Mivel a Társulási Bizottság határozata ki fogja egészíteni a Társulási Bizottság belső szabályzatát, elfogadását követően helyénvaló kihirdetni az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*.

javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, és másrészről a Marokkói Királyság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodással létrehozott Társulási Bizottságban az említett megállapodást módosító, levélváltás formájában létrejött megállapodás hatásának értékelése céljából folytatott információcseréről az Európai Unió által képviselendő álláspont meghatározásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 207. cikke (3) bekezdésére és (4) bekezdésének első albekezdésére, összefüggésben 218. cikke (9) bekezdésével,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

- (1) Az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, és másrészről a Marokkói Királyság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodást (a továbbiakban: társulási megállapodás) az Unió a 2000. január 24-i 2000/204/EK, ESZAK tanácsi és bizottsági határozat⁷ révén megkötötte, és a megállapodás 2000. március 1-jén hatályba lépett.
- (2) A Tanács a 2019. január 28-i (EU) 2019/217 határozattal⁸ jóváhagyta a társulási megállapodás 1. és 4. jegyzőkönyvének módosításáról szóló, az Európai Unió és a Marokkói Királyság között levélváltás formájában létrejött megállapodás megkötését (a továbbiakban: az 1. és 4. jegyzőkönyv módosítása), amelynek célja az volt, hogy a társulási megállapodás által biztosított vámkedvezmények a Nyugat-Szaharából származó termékekre is kiterjedjenek.
- (3) A társulási megállapodás 81. cikkének megfelelően létrejött egy Társulási Bizottság, amely a megállapodás igazgatásáért felel. Az említett megállapodás 83. cikkének megfelelően a Társulási Bizottság jogosult határozatokat hozni a megállapodás igazgatásáról, valamint az olyan területeken, ahol a Társulási Tanács átruházta a hatáskörét e bizottságra.
- (4) A Társulási Bizottság az 1. és 4. jegyzőkönyv módosításának hatálybalépését követő két hónapon belül határozatot fogad el a megállapodás hatásának értékelésére vonatkozó intézkedésekről, különös tekintettel a fenntartható fejlődésre, nevezetesen az érintett népesség számára jelentkező előnyök, valamint Nyugat-Szahara (a továbbiakban: érintett területek) természeti erőforrásainak kiaknázása tekintetében.
- (5) Helyénvaló meghatározni az Unió által a Társulási Bizottságban képviselendő álláspontot, mivel a határozat kötelező érvényű lesz az Unióra nézve.

⁷ HL L 70., 2000.3.18., 1. o.

⁸ HL L 34., 2019.2.6., 4. o.

- (6) A megállapodás által az érintett lakosságra és az érintett területek természeti erőforrásainak kiaknázására kifejtett hatások figyelemmel kísérésének biztosítása érdekében a megállapodás kifejezetten rendelkezik egy olyan megfelelő keretről és eljárásról, amelyek rendszeres információcsere alapján lehetővé teszik a felek számára, hogy a megállapodás végrehajtása során értékeljék annak hatásait. Az Európai Unió és Marokkó megállapodtak arról, hogy az EU–Marokkó társulási megállapodással létrehozott Társulási Bizottság keretében legalább évente egyszer kölcsönösen információt cserélnek. Ezért helyénvaló a Társulási Bizottság által történő elfogadásuk céljából meghatározni az ezen értékelési eljárásra irányadó konkrét szabályokat.
- (7) Az információcsere célja megfelel a Bizottság szolgálatai által az Európai Külügyi Szolgálattal közösen készített, 2018. június 11-i jelentésben⁹ szereplő céloknak, amely jelentés a vámkedvezményeknek a Nyugat-Szaharából származó termékekre való kiterjesztéséből a nyugat-szaharai lakosságra nézve származó előnyöket, illetve a helyi lakossággal e tárgyban folytatott konzultációt ismerteti.
- (8) Ami a terület gazdaságára gyakorolt hatást illeti, az eddig rendelkezésre álló információk főként a mezőgazdaságra és a halászatra vonatkoznak, de a kedvezmények minden termékre kiterjednek; ezért a kicserélendő adatok a nyugat-szaharai tevékenységek alakulásának függvényében változhatnak. Az információcsere egyébként nem korlátozódhat csak a gazdasági szempontokra (a legszorosabb értelmében vett előnyökre), hanem lehetővé kell tennie egy szélesebb körű értékelést is, beleértve olyan szempontokat is, mint a fenntartható fejlődés és a természeti erőforrások kiaknázására gyakorolt hatás.
- (9) Marokkó emellett vállalta, hogy kialakítja a Nyugat-Szaharából származó termékek EU-ba irányuló exportjára vonatkozó statisztikai adatok gyűjtésére szolgáló külön mechanizmust, mely adatokat havi rendszerességgel bocsátja a Bizottság és a tagállami vámhatóságok rendelkezésére.
- (10) Marokkó a meglévő információs rendszerek alapján tájékoztatást kérhet az Európai Uniótól az egyes olyan termékkategóriák előállításáról és kereskedelméről, amelyekhez Marokkónak érdeke fűződik,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, és másrészről a Marokkói Királyság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodás 81. cikke alapján létrehozott EU–Marokkó Társulási Bizottság ülésén az Unió által képviselendő álláspontnak az említett Társulási Bizottság e határozathoz csatolt határozattervezetén kell alapulnia.

2. cikk

Ennek a határozatnak a tagállamok és a Bizottság a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*

⁹ SWD (2018) 346 final.